

บทที่ 4

การผลิตรายการภาษาไทยนำร่องกับครูลิลลี่

การผลิตรายการภาษาไทยนำร่องกับครูลิลลี่นั้น ก็มีหลักการและขั้นตอนในการผลิตรายการ เช่นเดียวกับรายการโทรทัศน์ทั่วไป กล่าวคือ จะต้องประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ (Pre-Production)
2. ขั้นตอนระหว่างการผลิตรายการ (Production)
3. ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ (Post-Production)

จึงออกมาเป็นรายการโทรทัศน์ที่สมบูรณ์แบบให้ผู้ชมได้รับชมกัน ซึ่งรายละเอียดของการทำงานในแต่ละขั้นตอนนี้

ขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ (Pre-Production)

ก่อนการผลิตรายการทุกครั้งจะต้องมีการเตรียมปฏิบัติงานดังนี้

* เริ่มจาก **การประชุมทีมงาน** จะต้องมีการนัดประชุมกัน ก่อนการผลิตรายการทุกครั้ง (ประมาณทุกวัน) โดยการประชุมนั้น บุคคลที่เข้าร่วมประชุมจะประกอบไปด้วยผู้ผลิตรายการ ผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ ครีเอทีฟ (Creative) ฝ่ายข้อมูล ฝ่ายเสื้อผ้า และที่ขาดไม่ได้คือฝ่ายประสานงาน ซึ่งในการประชุมนั้นจะมีการปรึกษากันว่าจะนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรในแต่ละสัปดาห์ให้เป็นที่น่าสนใจได้อย่างไม่จำกัด จากนั้นเรื่องราวหรือประเด็นไหนที่ทุกคนในที่ประชุมลงความเห็นที่น่าสนใจจริง ๆ ก็หาข้อมูลต่อไป แล้วให้นำมาเสนอในที่ประชุมครั้งหน้า แต่โดยทั่วไปเรื่องและประเด็นที่เสนอส่วนใหญ่มักจะยึดอยู่กับเหตุการณ์ปัจจุบันและเทศกาลสำคัญต่าง ๆ

* **การหาข้อมูล** เมื่อที่ประชุมได้ตัดสินใจเรียบร้อยแล้วว่าจะนำเสนอเรื่องใด จากนั้นก็เป็นหน้าที่ของฝ่ายข้อมูล ที่จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะนำมาเสนอ การที่ต้องมีการค้นคว้าข้อมูลเช่นนี้ก็เพื่อนำมาใช้กำหนดขอบเขตเรื่องราวที่พิธีกรต้องพูดในบทโทรทัศน์โดยข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต้องมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและมีความชัดเจน ดังนั้นทางรายการจึงต้องมีการเสาะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แห่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุด ไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร หนังสือ วารสาร การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ และเมื่อได้ข้อมูลที่

ต้องการแล้ว ก็ยังต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาคัดเลือกเอาแต่เฉพาะประเด็นที่น่าสนใจ หรือเป็น ประเด็นใหม่ ๆ นำมาเสนอแก่ผู้ชมรายการ

* การเขียนบทโทรทัศน์ การผลิตรายการโทรทัศน์ทุกรายการส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ “บทโทรทัศน์” เป็นสำคัญ เพราะบทโทรทัศน์สร้างรูปแบบรายการ นอกเนื้อหาของรายการ และรวม รายละเอียดที่สำคัญของการผลิต การเขียนบทโทรทัศน์ไม่เหมือนกับการเขียนสำหรับสื่อประเภท สิ่งพิมพ์ ผู้เขียนบทโทรทัศน์จำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐาน (basic skills) ความสามารถพิเศษ (talent) และความคิดคิดแปลกให้มีรายการใหม่เกิดขึ้นเสมอ (adaptation) ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ (reader) สามารถอ่านได้เร็ว-ช้าขึ้นอยู่กับตนเอง สามารถย้อนกลับไปอ่านใหม่ได้เมื่อต้องการ หรือ สามารถอ่านข้ามเรื่องที่ไม่สนใจหรือไม่เกี่ยวข้อง แต่ผู้ชมโทรทัศน์ (television viewer/audience) ไม่สามารถทำสิ่งที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ ดังนั้น ในการเขียนบทโทรทัศน์ผู้เขียนบทจึงต้องเข้าใจหรือ ตระหนักดีในเรื่องต่อไปนี้

1. โทรทัศน์เป็นสื่อภาพ (Television is a Visual Medium) คือ ผู้เขียนบทมีหน้าที่สื่อข้อความที่เป็นคำพูด (words) หรือ บทสนทนา (dialogue) กับภาพ (pictures) ให้ผู้ชมเข้าใจ

2. บทโทรทัศน์ต้องเขียนเพื่อฟัง (a Script Must Be Written to Be Heard) แม้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อภาพ แต่คำพูดหรือบทสนทนาในบทโทรทัศน์ต้องเขียนเพื่อหูไม่ใช่เพื่อตา ผู้ชมไม่ได้อ่านบทนอกจากฟังขณะแพร่ภาพออกอากาศ บทจึงไม่จำเป็นต้องอ่านให้ถูกต้องอย่างเดียว แต่ ต้องฟังดูрінหูด้วย โดยทั่วไปควรเขียนด้วยประโยคง่าย ๆ และตรงจุด หลีกเลี่ยงการเขียนด้วย ภาษายาก (formal writing) ซึ่งฟังดูไม่เป็นธรรมชาติ และไม่ใส่รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเลข สถิติ ชื่อคน ฯลฯ มากจนเกินความจำเป็น

3. เขียนเพื่อผู้ชมของรายการ (Write for Your Audience) ผู้เขียนบทโทรทัศน์จะต้อง ทราบว่าเขียนบทสำหรับกลุ่มผู้ชมกลุ่มใดเพื่อผู้เขียนจะได้เลือกใช้ภาษา วิธีการเขียนให้เหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้ชมแต่ละกลุ่ม เช่น รายการเซซามีสตรีท (Sesame Street) กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย (Target Audience) คือเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้นการเขียนบทจึงใช้ภาษาง่าย ใช้คำซ้ำ แบ่งบทเป็น ส่วนย่อย (Segments) และแต่ละส่วนจะต่อเนื่องกัน

4. คำเนิ่งถึงสุนทรียภาพของโทรทัศน์และความสามารถด้านเทคนิคการผลิต (Consider Television's Aesthetic and Technical Production Capabilities) ผู้เขียนบทต้องรู้เกี่ยวกับเรื่องห้องส่ง กล้อง ห้องควบคุม เทคนิคพิเศษด้านภาพ การตัดต่อ และเสียง ดังนี้-

ห้องส่ง : ผู้เขียนบทจะต้องทราบข้อจำกัดของห้องส่งก่อนการเขียนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดของห้องส่ง หากห้องส่งมีขนาดใหญ่ผู้เขียนบทก็สามารถกำหนดฉากหลายฉากหรือฉากใหญ่ได้ ตรงกันข้ามหากห้องส่งมีขนาดเล็กก็ควรหลีกเลี่ยงฉากหลายฉากหรือฉากใหญ่ นอกจากนี้ต้องทราบด้วยว่ารายการที่จะเขียนบทเป็ยรายการสดหรือบันทึกเทป หากเป็นรายการบันทึกเทปอาจเขียนบทให้มีรายละเอียดมากกว่ารายการสดเพราะสามารถแก้ไขโดยบันทึกซ้ำได้อีก

กล้อง : ผู้เขียนบทจะต้องทราบ อาการเคลื่อนกล้อง (Camera movement) เพราะการเคลื่อนกล้องจะเปลี่ยนตำแหน่งกล้อง มุมภาพและระยะภาพ ตลอดจนถึงสิ่งที่ถ่าย (Subject) ทำให้ผู้ชมเห็นภาพที่สวยงามไม่ซ้ำกันได้ การเคลื่อนกล้องที่สำคัญควรทราบได้แก่ Boom (Up/Down) Dolly (In/Out) Pan (Right/Left) Tilt (Up/Down) Zoom (In/Out) ดังกล่าวแล้วในบทที่ 1

ชนิดของภาพ : ภาพมีขนาดต่าง ๆ กันตั้งแต่ภาพระยะใกล้ที่สุด (Extreme Close-Up) จนถึงไกลสุด (Extreme Long Shot) ดังนั้นผู้เขียนบทจึงต้องเขียนบทโดยสามารถบอกได้ว่าภาพที่ต้องการเป็นภาพขนาดใด ซึ่งโดยส่วนใหญ่ขนาดของภาพที่ใช้กัน ได้แก่ ภาพใกล้ (Close-Up) ภาพขนาดกลาง (Medium Shot/MS) ภาพไกล (Long Shot/LS) ภาพเต็มตัว (Full Shot/FS)

เทคนิคห้องควบคุมและการตัดต่อ : ผู้เขียนบทควรทราบถึงเทคนิคการควบคุมภาพขณะออกอากาศสด และการตัดต่อภาพรายการที่บันทึกเทป เทคนิคการควบคุมภาพและตัดต่อภาพที่ใช้กัน ได้แก่ ภาพจาง (Fade) ภาพจางซ้อน (Dissolve) การตัดภาพ (Cut) ภาพซ้อน (Superimposition) การกวาดภาพ (Wipe) การแยกภาพ (Split Screen) ซึ่งเทคนิคเหล่านี้จะช่วยให้ภาพแต่ละภาพต่อเนื่องกันอย่างน่าชมเหมาะสมกับเรื่องแต่ละตอน นอกจากควรทราบว่ารายการใดควรใช้ภาพยนตร์หรือสไลด์ประกอบ เช่น รายการข่าว กีฬา สารคดีมักใช้ภาพยนตร์หรือสไลด์ ประกอบอยู่เสมอ

เสียง : สำหรับวิทยุโทรทัศน์แล้ว การใช้ไมโครโฟนจะติดตั้งอยู่กับที่ ดังเช่นวิทยุกระจายเสียงไม่ได้เพราะเสียงจะต้องมีความสัมพันธ์กับภาพ เช่น ภาพระยะไกล เสียงควรร้อย เสียงจากบทสนทนา และเสียงอื่น ๆ เช่น ดนตรี เสียงประกอบจะต้องสอดคล้องหรือคล้อยตามภาพที่เห็น แต่จะไม่ใช้เสียงบรรยายแทนภาพ

อย่างไรก็ดี การเขียนบทโทรทัศน์เป็นงานศิลปะประเภทหนึ่ง ที่อาศัยความคิดและจินตนาการของผู้เขียนเป็นสำคัญ หากผู้เขียนไม่มีพรสวรรค์ก็จำเป็นต้องใช้เวลาฝึกฝนจนกระทั่งเกิดทักษะ (skill) และความชำนาญในที่นี้จึงเน้นแต่เฉพาะการเตรียมบทโทรทัศน์สำหรับกล้องก่อนแพร่ภาพออกอากาศ

การจัดพิมพ์บทโทรทัศน์

สำหรับรายการที่สมบูรณ์แบบ บทโทรทัศน์จะบอกรายละเอียดที่จำเป็น ทั้งหมดเกี่ยวกับเสียง (audio) และภาพ (video) โดยทั่วไป บทโทรทัศน์แต่ละหน้ามักแบ่งเป็นสองคอลัมน์ คือ ครึ่งซ้ายของหน้ากระดาษเป็นคอลัมน์ภาพซึ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับทิศทางของกล้อง อากาศเคลื่อนกล้อง ขนาดภาพหรือระยะภาพ ครึ่งขวาของกระดาษจะเป็นคอลัมน์เสียงซึ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผู้แสดง คำพูด บทสนทนา ดนตรี เสียงประกอบ เฉพาะบทละครโทรทัศน์ (Dramatic television script) อาจบอกรายละเอียดของภาพและเสียงไว้ในแนวเดียวกันตามความยาวของบรรทัด ที่มุมขวาของกระดาษจะบอกเลขหน้าและเพื่อให้เห็นเลขหน้า ของบทโทรทัศน์แต่ละหน้าได้ชัดเจน อาจใช้คำว่า “หน้า 1” แทนการบอกเฉพาะตัวเลขอย่างเดียว

บทโทรทัศน์ควรพิมพ์ติดบนกระดาษหน้าเดียวเสมอ ควรเว้นบรรทัด 2 บรรทัด พิมพ์เดี่ยว สะดวกเพื่อช่วยให้อ่านง่าย กระดาษที่ใช้ไม่ควรหนาหรือบางจนเกินไป เพราะถ้าบางเกินไปจะทำให้เกิดเสียงดังกรอบแกรบเวลาอ่าน หากหนาเกินไปจะไม่สะดวกแก่การนำไปใช้ ควรเป็นกระดาษชนิด 70 แกรม หรือ 80 แกรม ขนาด (กว้าง x ยาว) 8 x 11” บทโทรทัศน์ที่ใช้อ่านหน้ากล้องควรใช้กระดาษสีอ่อน เช่น ฟ้า ชมพู หรือเขียว ซึ่งจะช่วยให้อ่านได้สบายตาว่ากระดาษสีขาวซึ่งทำให้เกิดแสงสะท้อนเป็นปัญหากับกล้องและการอ่านได้

สำหรับบทโทรทัศน์ภาษาอังกฤษ รายละเอียดเกี่ยวกับเสียงจะพิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ (upper case / capital letters) และคำสั่งเกี่ยวกับภาพมักใช้ทั้งตัวอักษรขนาดใหญ่และเล็ก แต่สำหรับบทโทรทัศน์ภาษาไทยนั้นต้องใช้ตัวอักษรได้ขนาดเดียว ฉะนั้นรายละเอียดเกี่ยวกับภาพ

และเสียงจึงนิยมใส่ในวงเล็บหรือขีดเส้นใต้แทน นอกจากนี้ศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับภาพมักสะกดคำอ่านโดยทับศัพท์เป็นภาษาไทย หรือแปลเป็นคำไทยสั้น ๆ หรือใช้ตัวอย่างภาษาอังกฤษตามคำเดิมอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นอยู่กับความถนัดหรือความเคยชิน

หลังจากที่ข้อมูลที่คัดเลือกแล้ว ก็มาถึงส่วนของการเขียนบทโทรทัศน์ สำหรับรายการภาษาไทยนำรู้จักครูลิลลี่ ผู้ที่รับผิดชอบในการเขียนบทโทรทัศน์ได้แก่ ครีเอทีฟ ซึ่งจะทำหน้าที่ 2 อย่างควบคู่กันไป คือ ทั้งใช้ความคิดในการสร้างสรรค์งาน และยังต้องถ่ายทอดความคิดข้อมูลต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นภาพ และคำพูดที่สอดคล้องกันอันจะทำให้ได้เนื้อหาสาระ และความเพลิดเพลินไปด้วย

บทโทรทัศน์จึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการผลิตรายการโทรทัศน์เพราะเป็นตัวที่ทำให้เห็นรูปแบบ โครงสร้างของรายการ ว่าเริ่มต้นอย่างไร มีการดำเนินไปอย่างไร และจบลงอย่างไร กล่าวคือทำให้เห็นภาพรวมของรายการทั้งหมด โดยรูปแบบของการเขียนบทโทรทัศน์นั้นก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามลักษณะการใช้งาน แต่ทั่วไปแล้วประเภทของบทโทรทัศน์ที่รายการต่าง ๆ นำมาใช้จะมีอยู่ 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1. บทโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ (The fully scripted show)

บทโทรทัศน์ประเภทนี้จะบอกคำพูดทุกคำพูด ที่ผู้พูดจะพูดในรายการตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมกันนั้นก็บอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งทางด้านภาพและเสียงไว้โดยสมบูรณ์ ซึ่งเราสามารถมองภาพของรายการได้ตั้งแต่ต้นจนจบก่อนที่จะมีการซ้อม และทำให้เราสามารถกำหนดมุมกล้องขนาดภาพได้อย่างถูกต้องแน่นอน

2. บทโทรทัศน์อย่างย่อ (The semi-script show)

บทโทรทัศน์ประเภทนี้ มีลักษณะตั้งแต่เปิด-ปิดรายการ คล้ายบทโทรทัศน์ประเภทสมบูรณ์แบบ แต่จะมีรายละเอียดน้อยกว่า โดยจะบอกไว้เพียงแต่หัวข้อเรื่องไว้อย่างคร่าว ๆ หรือเสียงที่จะพูดโดยทั่วไปเท่านั้น

3. บทโทรทัศน์บอกเฉพาะรูปแบบ (The show format)

บทโทรทัศน์ประเภทนี้บอกเฉพาะคำสั่งของส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญในรายการ เช่น ลำดับรายการที่สำคัญ ๆ ช่วงตอนของการออกอากาศ และเวลาที่ออกอากาศจะแยกแยะไว้อย่างละเอียด แต่จะไม่มีบทพูด บทโทรทัศน์แบบนี้มักจะใช้กับรายการประจำสถานี

4. บทโทรทัศน์อย่างคร่าว ๆ (The fact sheet)

บทโทรทัศน์นี้จะเขียนเฉพาะภาพที่ต้องการถ่ายทำ และอาจมีคำพูดประกอบภาพไว้อย่างคร่าว ๆ ไม่มีคำสั่งเกี่ยวกับภาพและเสียงอย่างละเอียด

บทโทรทัศน์ของรายการ ภาษาไทยนำรู้กับครูลิลลี่ นั้น จัดอยู่ในลักษณะบทโทรทัศน์อย่างย่อ (The semi-scripted show) เพราะถึงแม้จะบอกรายละเอียดของคำพูดและคำถามไว้ แต่รายละเอียด และตำแหน่งของกล้องนั้น ไม่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างละเอียด จะบอกเพียงคร่าว ๆ ว่าช่วงนี้ให้ insert ภาพ นี้หรือช่วงนี้ใช้ระยะภาพใดเท่านั้น

สำหรับบทคำถาม และบทพูดนั้น อาจารย์ลิลลี่ ผู้ดำเนินรายการ อาจเพิ่มเติมหรือลดคำพูดบางคำได้ขึ้นอยู่กับคำตอบของนักเรียน และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็ควรให้อยู่ในขอบเขตที่ผู้เขียนบทกำหนดไว้

* การติดต่อนัดหมาย ส่วนสุดท้ายของขั้นตอนก่อนการผลิตที่จะขาด หรือละเลยไปไม่ได้ ก็คือการติดต่อนัดหมายอันเป็นส่วนที่ช่วยให้การผลิตขั้นต่อไปดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย และเกิดปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งงานในส่วนนี้ได้แก่ การนัดหมายเวลาถ่ายทำกับพิธีกร ช่างแต่งหน้า ช่างทำผม และการประสานงานกับทีมงานคนอื่น ๆ รวมถึงบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทำอย่างเช่น เจ้าของสถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำ เป็นต้น

ขั้นตอนระหว่างการผลิตรายการ (Production)

เมื่อผ่านขั้นตอนการเตรียมการผลิตแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนของการผลิตรายการ ซึ่งรายการ “ภาษาไทยนำรู้กับครูลิลลี่” นั้น จะเน้นการบันทึกเทปปรายการ หรือถ่ายทำนอกสถานที่ตลอด (On Location Shooting) เพื่อให้ได้สถานที่ บรรยากาศ และอารมณ์ที่สมจริง ผู้ชมจะได้สัมผัสบรรยากาศร่วมไปในรายการด้วย โดยในการถ่ายทำนอกสถานที่นั้นจะมีการถ่ายทำทั้งภายในอาคาร



บทสัมภาษณ์ กนกวรรณสารภักดิ์

(Indoor Shooting) และถ่ายทำกลางแจ้ง (Outdoor Shooting) ตรงจุดนี้ฝ่ายประสานงานของรายการจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในส่วนการหาสถานที่ใหม่ ๆ สำหรับถ่ายคิวเปิด-ปิดแต่ละสัปดาห์ แต่การหาสถานที่ถ่ายทำอื่น ๆ ก็จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายครีเอทีฟซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเรื่องราวที่นำเสนอว่าจะต้องไปที่ใด โดยก่อนที่จะดำเนินการบันทึกเทปนั้น ต้องมีการซ้อมคิวกับกล้องก่อน คือ ซ้อมเพื่อกำหนดทิศทางของพิธีกร และเพื่อจัดองค์ประกอบภาพ นอกจากนี้ยังต้องดูการเคลื่อนไหวของพิธีกรให้อยู่ในทิศทางกรับภาพของช่างกล้องด้วย เพื่อให้เกิดความกลมกลืนเป็นภาพที่สวยงามตรงตามบทโทรทัศน์ที่เขียนมาและการซ้อมก็ยังเป็นการช่วยเช็คอุปกรณ์ของระบบแสง เสียงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นไมโครโฟนแบบต่าง ๆ ส่วนมากในรายการจะใช้ไมโครโฟนแบบไม่มีสาย (Wireless or FM Microphones) โดยจะติดอยู่บริเวณภายในเสื้อผ้าของพิธีกร และผู้ร่วมรายการในกรณีที่มีการสัมภาษณ์

นอกจากเตรียมพร้อมด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ แล้วก็ยังมีการจัดเตรียมเกี่ยวกับตัวบุคคลด้วย คือ การแต่งหน้า ทำผม และเครื่องแต่งกายสำหรับพิธีกร เพื่อช่วยให้ดูเรียบร้อยและสวยงาม ในส่วนของการเตรียมตัวของพิธีกรนี้ ก่อนที่จะทำการบันทึกเทปรายการ พิธีกรจะต้องทำการศึกษาบทโทรทัศน์ หรือสคริปมาก่อน เพื่อที่จะได้ทราบถึงเรื่องราวที่จะนำเสนอได้เป็นอย่างดี โดยทางรายการจะมีการส่งสคริปไปให้พิธีกรล่วงหน้า ประมาณ 1-2 วัน ก่อนวันถ่ายจริง เมื่อพิธีกรมาถึงกองถ่ายก็จะทบทวนสคริปกันอีกเล็กน้อย พร้อมกับฝ่ายครีเอทีฟจะมา brief คอนเซ็ปต์ของเรื่องคร่าว ๆ ให้ฟัง ทำให้ไม่เสียเวลามากในการถ่ายทำ

เมื่อทุกฝ่ายเตรียมทุกอย่างพร้อมแล้ว สำหรับการบันทึกเทปก็จะเป็นหน้าที่ของช่างกล้อง (Camcra man) ที่จะต้องทำการควบคุมกล้องในการถ่ายทำ ส่วนผู้ผลิตรายการ (Producer) ผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ (Co-Producer) และครีเอทีฟ (Creative) ก็จะอยู่ข้าง ๆ จอภาพ (Moniter) คอยดูภาพ ตรวจสอบเช็คภาพ และกำกับภาพ เพื่อให้ได้ภาพตามที่ต้องการ

การถ่ายทำรายการ ภาษาไทยรู้กับครูลิลลี่ จะมีการถ่ายเป็นช่วง ๆ แล้วค่อยนำมาตัดต่อทีหลัง หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นบางครั้งอาจต้องถ่ายใหม่ แต่โดยปกติอาจเริ่มตรงจุดที่ผิดพลาดได้ ที่เรียกว่าเป็นการเทค (take) ซึ่งเป็นการเลือกถ่ายเฉพาะบางช่วงเท่านั้น เพื่อนำไปตัดต่อภายหลัง และบางครั้งก็มีการถ่ายภาพ insert เพื่อที่จะนำไปใช้แทรกในรายการ โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาในช่วงนั้น

ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ (Post-Production)

หลังจากที่มีการถ่ายทำไปแล้วขั้นตอนต่อไปก็คือ การนำเทปที่ได้บันทึกไว้มาตัดต่อเพื่อให้เกิดเป็นรายการที่สมบูรณ์ขึ้น ในการบันทึกรายการ ภาษาไทยนำรู้จักกับครูลิลลี่ ไม่ได้บันทึกเรียงตามลำดับของช่วงรายการ จึงต้องนำมาตัดต่อเรียงลำดับใหม่ อย่างไรก็ตามในการตัดต่อทั่วไปจะมีเครื่องบันทึกภาพอยู่ 2 เครื่อง โดยเครื่องแรกจะเป็นตัวเล่นภาพจากต้นฉบับ ส่วนเครื่องที่สองจะเป็นตัวบันทึกภาพที่ได้จากการตัดต่อ ผู้กำกับจะเป็นผู้ที่คอยเลือกภาพที่ต้องการ แล้วนำมาเรียงลำดับตามช่วงของรายการ โดยบันทึกภาพเหล่านั้นลงในม้วนที่ต้องการออกอากาศ ซึ่งอยู่ในเครื่องบันทึกเทปอีกตัวหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นตัวบันทึกภาพ ในการตัดต่อภาพนั้นจำนวนเวลาในการออกอากาศก็จำเป็น การตัดต่อต้องเป็นไปตามจำนวนเวลาที่กำหนดโดยที่เนื้อหาและความต่อเนื่องไม่สะดุดจนผู้ชมจับได้ นอกจากนี้ยังมีการแทรกภาพที่ได้บันทึกเอาไว้นำมาตัดต่อภาพเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความเข้าใจรวมถึงความสมบูรณ์ของภาพที่ออกมาด้วย เมื่อตัดต่อภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็จะต้องมีการบันทึกเสียงลงไปด้วย ซึ่งได้แก่ เสียงบรรยาย เสียงประกอบเสียงดนตรี เพื่อให้เกิดความสมจริงในการเสนอเรื่องราวและจะต้องมีการขึ้นตัวอักษรบนภาพโดยใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกด้วย

เมื่อทำการตัดต่อลงเสียงเสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมที่จะออกอากาศแล้ว รายการภาษาไทยนำรู้จักกับครูลิลลี่ ต้องส่งเทปให้เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 5 เพื่อให้เจ้าหน้าที่สถานีได้ทำการตรวจพิจารณาก่อนที่จะมีการออกอากาศโดยหากมีสิ่งที่ไม่เหมาะสมเจ้าหน้าที่ก็จะทำการตัดเตือนและทำการตัดภาพหรือเสียงนั้นออกเสีย

ส่วนที่มีความสำคัญอีกส่วนหนึ่งของขั้นตอนหลังการผลิต (Post Production) คือ ส่วนของการประชาสัมพันธ์รายการ ในส่วนนี้นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้ชมรู้จักและติดตามรายการ เพราะจะเป็นส่วนที่แจ้งเรื่องราวความเป็นไปของรายการว่า ในแต่ละสัปดาห์รายการมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องอะไรบ้าง โดยการประชาสัมพันธ์จะมีการทำล่วงหน้าก่อนที่จะมีการออกอากาศเพื่อผู้ชมจะได้ทราบล่วงหน้าและติดตามชมรายการ ซึ่งรายการ ภาษาไทยนำรู้จักกับครูลิลลี่ นั้น ก็มีวิธีการประชาสัมพันธ์อยู่ 2 วิธี ดังนี้

1. การทำ spot โปรโมทรายการ โดยจะตัดต่อจากภาพของรายการที่จะออกอากาศจริงในสัปดาห์นั้น ซึ่งมักจะเลือกภาพและคำพูดของแขกรับเชิญที่น่าสนใจ และสนุกสนาน สามารถกระตุ้นให้ผู้ชมอยากติดตามรายการได้

2. การเขียนข่าวแจก (Press Release) ส่งไปตามหนังสือพิมพ์รายวันในหน้าข่าวบันเทิง และนิตยสารต่าง ๆ เช่น นิตยสารทีวีพูล เป็นต้น ซึ่งการเขียนบทนี้จะเขียนสั้น ๆ ว่าในแต่ละสัปดาห์ของรายการ มีเรื่องราวใดที่น่าสนใจนำเสนอบ้าง และในการส่งข่าวแต่ละครั้งจะมีการแนบรูปภาพการทำของรายการไปด้วยทุกครั้ง

นอกจากการดำเนินการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทางทีมงานยังต้องติดตาม และประเมินผล (Feedback) จากผู้ชมที่บ้านด้วย โดยจะมีการติดตามข่าวคราว การวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากประชาชน และสื่อมวลชน ที่ผ่านทางสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ก็เพื่อจะนำข้อคิด และคำแนะนำมาใช้ในการปรับปรุงรายการต่อไป

ชำนาญ หอสมุด